

Roela Keskkool

TOOMAS MOOR – LIIVA KÜLA TALUPIDAJA

Kodu-uurimistöö

Koostaja: Tiit Moor (8. klass)

Juhendaja: Maret Tralla

Roela 1991

SISUKORD

Sissejuhatus	3
1. Lapsepõlv ja kooliaastad.....	4
2. Talu rajamine	5
Kokkuvõte	7
Kasutatud materjalid.....	8

SISSEJUHATUS

Kirjutan kodu-uurimusliku töö oma isast. See töö on killuke meie pere ajaloost. Antud töös kasutan isa meenutusi ja mõtteid elust, tööst ja taludest.

Miks tullakse majandist ära? Inimesed on suurtootmisest ja selle hädadest väsinud. Väsinud on ka maa. Oma talus teeb igäüks ise töö ära, ei ole vaja kedagi tagant sundida.

Meie talu nimi on „Kabran“. Taluperes elavad:

Toomas Moor	– pereisa
Irja Moor	– pereema
Tiit Moor	– laps
Priit Moor	– laps

1. LAPSEPÕLV JA KOOLIAASTAD

Isa sündis 8. septembril 1946. a. Liiva külas. Samas kohas, kus praegu talu peab. Vanaisa töötas Roela sovhoosis, aga vanaema oli kodune ja hooldas majapidamist, kus kasvatati ka loomi. Isa lapsepõlv möödus Liival ja siit sai ka esimesed talupidamise algteadmised.

1954. a. sügisel läks isa Tammiku Algkooli I klassi. Tol ajal oli koolijuhatajaks Alma Allika, kes oli nõudlik korra suhtes ja mõnigi kord sai keegi ulakuse eest kõvasti sakutada.

Seejärel 1958. a. sügisel läks isa edasi Roela 8-kl. kooli. Direktoriks oli Ervin Kukk, kes õpetas isale veel laulmist ja pani neid vahel kooli juures tööle. Isa mäletab, et koolil oli ka sõjaaegne auto, mida tuli suure karja poistega käima lükata. Sellega vedasid siis koolile puid. Isa käis koolis talvel bussiga, osa kuid oli ka internaadis, kus asus sel ajal ka söökla.

Edasi viisid isa õpingud 1962. a. sügisest Rakvere I Keskkooli. Ka seal oli direktoriks E. Kukk, kes oli Roelast üle viidud. Elas esimese aasta kooli internaadis, aga ülejäänud aja kuni kooli lõpetamiseni 1965. a. õe juures linnas. Keskkoolis oli ka eriala õpetus ja isa õppis seal mööblitiseriks. Praktikal käis tootmiskoondises „Rakvere“.

Kuna õppimine isal eriti meeltemööda ei olnud, siis peale keskkooli asus tööle Rakvere EPT-sse. Töötas seal maaparanduse meistrina, hiljem töödejuhatajana. 1980. aastast kuni 01. aprillini 1990 oli turbatootmise jaoskonna juhataja.

2. TALU RAJAMINE

Peale vanaisa surma 1985. a. asus isa kodukohta tasapisi kohendama, sest isa oli lastest kõige noorem ja keegi teine ei tahtnud siia elama tulla. Ka oli vanaisa talu pärandanud isale. Kui hakkasid tekkima Eestimaal esimesed talud, siis hakkas isa ka selle taastamise peale mõtlema, et säilitada talu järjepidevust. Meie talu oli loodud juba üle saja aasta tagasi. Ka oli riigitöö ära tüüdanud ja elu suures majas ei meeldinud. Isa tegi paaril talvel elumajas remonti ja taastas vanu hooneid. Esimesena sai ehitatud uus saun. Tasapisi muretses traktorid ja põllutöomasinad. Talu sai vormistatud 1990. a. märtsis ja 01. aprillist alustasime talupidamist. Kolisime suvel koos perega Sõmerult Liivale.

„Kabrani“ talu 1991. a.

Praegu on talul 7 hoonet: elumaja, ait, 3 lauta, saun ja heinaküün.

Peremees Toomas Moor 1991. a.

mina ja Priit abistame ka kõiges, millest jõud üle käib. Mina olen vanem, teen ka traktoriga osa töid. Isa töö on siis ülejäänud, mis vaja teha: põldu harida, heina teha, metsa lõigata, remontida jne.

Esimesed aastad talus lähevad ainult kõva töö tähe all. Muidugi ka järgmised. Et talu edasi arendada ja suuremat sissetulekut saada, on vaja ehitada tootmishooneid, loomi kasvatada, põldu harida korralikult ja teadmisi omandada. Kõike seda on praeguses olukorras väga raske teha, sest kõik kallineb ja saada pole ka midagi. Seega talupidamise edasiarendamine on praegu väga keeruline. Eriti raske on sellistel talu-

Maad on kokku 43 ha. Sellest 21 ha on põldu, 13 ha metsa, 7 ha heinamaad ja ülejäänud on majade ja võsa all.

Põldude harimiseks ja muude tööde tegemiseks on 2 traktorit, kombain, adrad, kultivaator, külvikud, heinatöomasinad, kärud, kartulimasinad jne. Loomadest on vasikad ja mullikas, sead, lambad, kanad ja kaks koera, kes kõike valvavad. Veel on 2 kassi.

Kõigi nende masinate ja loomadega peame hakkama saama oma perega. Ema mureks on meie eest hoolitsemine ja söögikeetmine. Samuti söödab ta põhiliselt loomad. Poisid,

Talunikud T. Moor ja Leonhard Jürgenson.

del alustada, kus ei ole hooneid ja masinaid, sest kõik ju pidevalt kallineb ja algajale käib nende ostmise ülejõu. Ka ei suvatse suured ühismajandid tagastada kunagi ära võetud loomi ja põllutööriistu. Talunik on jäetud oma muredega üksi, sest riigil muresid niigi kuhjaga.

T. Moor'i pere 1991. a.

Perepoeg Tiit 1991. a.

KOKKUVÕTE

Eestlasest põllumees ei hooli suurt ühisest töötegemisest, vaid tahab toimetada omaette. Seepärast on ka põlised talud ehitatud hajali küla peal laiali, et igäühel oleks omaette ruum.

Arvan, et talude elujõulisteks väljakujunemiseks kulub vähemalt 20 aastat. Mis saab aga vahepeal, kui toodang ühismajandites langeb ja kõigil maainimestel talude loomise võimalust ka ei ole? Oma talus äraelamine ei ole keeruline, aga et talud hakkaksid eesti rahvast toitma, see on juba keerulisem.

Isa arvates peaks juba praegu tegutsema hakkama kohalikud viljakuivatusühistud, meiereid, tehniline teenistus, kartuli ja juurvilja kokkuostjad, sest üks suuremaid probleeme on kauba turustamisega. Kui talumees teab, et kaup tal kodust kindlasti ära viiakse ja samas ka tasutakse, siis on ka aega rohkem ja huvi toota. Sel juhul õigustab talupidamine ennast ja toidab oma rahva.

KASUTATUD MATERJALID

1. Isa Toomas Moori meenutused.
2. Asser Tralla fotod.